

Vorbereidingsdocument VN Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap

1. Feedback op tussentijdse evaluatie door het BDF: Misschien van nut als nieuwe punten voor het verslag nr. 2-3

- Art. 9:
  - Gebarentaal moet worden voorzien = professionele tolk VGT en wanneer nodig dove tolk erbij (bv dove anderstalige, dove senior, dove met mentale beperking, enz). <https://www.unia.be/nl/wetgeving-aanbevelingen/aanbevelingen-van-unia/gebarentaal-ziekenhuizen>
  - Essentiële pagina's van een website toegankelijk maken OOK in VGT!
  - Automatisch loket: ook in gebarentaal!
  - Stedenbouwkundige voorschriften moeten ook sensorische handicaps aankaarten
  - Extra punt: *total conversation* en interoperabiliteit zijn beginsels voor doven en slechthorenden alsook personen met spraakstoornissen (spraak, gebarentaaltolk, schrijftolk, enz). Momenteel is er geen *total conversation* voorzien (bv voor App112).
- Art. 23 en 19: verduidelijking: 36 L-uren zijn alleen in Vlaanderen en inderdaad zeer laag, niet bij COCOF (franstalige Brussel) of AVIQ (Wallonië).

2. Aanbevelingen na de eerste verslag van België – analyse:

- N°14: Dove vrouwen en meisjes hebben geen nog altijd geen toegang tot de specifieke diensten en/of procedures die voor vrouwen en meisjes worden voorzien (bv toegang tot informatie in gebarentaal over IVF, over abortus, over bevalling, enz alsook toegang tot diensten die tegen geweld tegen vrouwen werken, die familiale planning voorzien, enz daar het personeel niet opgeleid is over de noden van doven en geen gebarentaal kan).
- N°16: nog altijd geen structurele verankering van de dienst voor ouders die informatie en vormingen aanbiedt over de visuele communicatie en het gebruik van Vlaamse Gebarentaal wanneer ze een dove baby/peuter hebben.
- N°22: bekijk mijn feedback op tussentijdse rapportering over artikel 9 (zie hierboven) en aanvullende feedback hierna:
  - Doven hebben geen recht op L-uren in een gebarentaal (bv LSFB) als ze in Vlaanderen wonen daar het VAPH het niet toelaat om deze tolkuren in een andere taal dan de Vlaamse Gebarentaal te gebruiken. Idem voor doven die in Wallonië wonen maar in Vlaanderen komen werken – ze hebben dan geen recht op A-uren **terwijl doven die in een andere EU land wonen wel hier recht op hebben!** Er is dus discriminatie voor doven door gebrek van afstemming tussen AVIQ/VAPH/VDAB/Phare (na meerdere klachten).

- Nog altijd geen toegang tot openbare diensten (bv FOD's en administraties) en lokale besturen (bv gemeenten) daar ze geen tolken voorzien. We hebben meerdere klachten van individuen gekregen omtrent de weigering van deze diensten om tolken te voorzien en/of tolkenkosten te dekken (bv bij een herzieningsprocedure van verhoogde kinderbijslag bij FOD DG Handicap hebben ze voor een gesprek met een dove persoon geweigerd om tolkenkosten te dekken).
  - Geen toegankelijke informatie in gebarentaal in wat betreft de procedures zoals bv adoptieprocedure of verblijfsrechtenaanvraagprocedure (doof en migrant): diensten (behalve CGVS) en websites van de overheidsinstanties voorzien geen gebarentaal.
- N°29: we hebben twee meldingen gekregen van doven die in een gesloten instelling zich bevinden (forensisch psychiatrisch centra) wegens misdaad gepleegd. Beide ervaren héél veel drempels die hen niet toelaten om zich te herstellen en terug in de maatschappij te integreren: enige reden is **gebrek aan toegankelijkheid**. Véél te weinig gesprekken/therapiesessies/overleggen worden voorzien met een tolk VGT; professionelen (waaronder psychologen, sociale assistenten, begeleiders, enz) hebben geen kennis noch ervaring met doven; eenzaamheid door het feit dat ze alleen in een afdeling leven naast horenden met wie ze niet kunnen communiceren; zeer beperkte toegang tot communicatie met externe wereld (beperkte toegang tot TV programma's, beperkte uren voor videochatten met dove vrienden en familieleden, sociale activiteiten zijn niet toegankelijk voor hen, enz). Een van de meldingen werd al eerder behandeld [door Unia](#) maar er is veel te weinig voorsprong wegens gebrek aan bewustzijn van het personeel (die steeds veel verandert) en aan middelen voor de tolkenkosten en aanpassingen voor sociale emotionele contacten van deze dove geïnterneerden. Zeer schrijnende verhalen... Geen structurele aanpak door de overheid.
- N°31: geen gebarentalige hulplijn voor doven die slachtoffers van geweld zijn; geen informatie in gebarentaal over hun rechten en aan wie aanspreken bij geweld; echter België staat achter als we zien andere Eu landen voorbeelden (uit het Europese Dove Vrouwen Forum).
- Art. 18: zie mijn bijdrage ivm recht op tolkuren als je in een andere landsgedeelte woont.
- N°35: geen inspanningen noch initiatieven rond informatie over seksuele reproductie in gebarentaal. Doven hebben dus meer risico's op seksuele ziektes en/of problemen bij familiale planning.
- N°37: : onderwijs voor dove leerlingen is niet alleen met redelijke aanpassingen (tolken) maar ook in omgeving waarin hun cognitieve en sociale ontwikkeling worden geoptimaliseerd (art. 24§3 c die vaak wordt vergeten door de overheid) = tweetalig onderwijs waarvoor Doof Vlaanderen jarenlange strijd en nog geen engagement ziet van de Vlaamse Overheid om tweetalige klassen te financieren. Een grote drempel is het gebrek aan flexibiliteit in de onderwijstaalwetgeving ivm gebruik van VGT als onderwijstaal. Zie [verslag van VP hoorzitting over tweetalig onderwijs](#). En standpunt van [Doof Vlaanderen over](#) tweetalige klassen.
- N°39 eindelijk iets positief: VDAB en Minister van Werk werken mee aan de verbetering van de dienstverlening voor doven alsook de uitbreiding van A-uren (van 20% naar 30%

van arbeidstijd vanaf januari 2019). Er staan nog altijd veel drempels die dienen aangepakt te worden omtrent [tolkuren zie hier](#).

- Art. 29: drempel omtrent de toegang tot verkiezingen: dove kandidaten hebben geen recht op tolkuren bovenop hun eigen L-uren (voor privé situaties) en kunnen dus geen sterke campagne voeren. [Zie ons nota](#)
  - N°41: geen recht op tolkuren in cultuur – in deelname aan culturele activiteiten. De 36 L-uren zijn onvoldoende als we zien waarvoor ze gebruikt kunnen worden (bv oudercontact op school, notaris, bank, enz). Er moeten C-uren gefinancierd worden door de Minister van Cultuur zodat doven en verenigingen aan sportieve, vrijetijd en culturele activiteiten kunnen deelnemen.
3. Identificering van de nieuwe punten die moeten in de licht gebracht worden in het kader van het verslag nr. 2-3 van België
- Erkenning van VGT is niet voldoende – er dienen extra acties ondernomen worden zowel op federaal als op Vlaams niveau's om een sterkere juridische status aan de VGT en rechten aan dove personen toe te kennen. Bron [zie onderzoeksrapport](#).
  - Misschien N° 8 of nieuwe n° van aanbeveling onder toepassing van artikel 9 (toegankelijkheid via tolkuren): Medische voorwaarde voor de toekenning van het recht op tolkuren zowel in het onderwijs (Agodi) als in het privé (VAPH): dove personen moeten minstens 70dB gehoorverlies hebben om recht te krijgen op O-uren of L-uren. Wat betreft A-uren (VDAB), maakt de VDAB uitzonderingen op basis van de noden van de slechthorende persoon. Is de bepaling in overschrijding van het VN Verdrag die een sociale benadering van het handicap aankaart? Zie artikel 4: *“De personen die een audiogram voorleggen waaruit blijkt dat aan een van de volgende criteria is voldaan, behoren tot de doelgroep voor de dienstverlening, ten laste genomen door het VAPH en AgODi:*
1° via een tonaal audiometrische test een gemiddeld gehoorverlies aantonen van 70 dB of meer aan beide oren voor de zuivere toonstimuli van 500, 1000, 2000 en 4000 Hz, vastgesteld overeenkomstig de BIAP-normen;
2° via een vocaal audiometrische test, bij een gemiddeld verlies van minder dan 70 dB, maximaal 70% spraakverstaan aantonen bij optimale versterking.” Artikel 4 van het besluit van 15 januari 2016 van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van overkoepelende regels voor het centraal tolkenbureau voor de beleidsdomeinen Onderwijs en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
  - Art. 13: extra punt: er zijn nog veel gerechteninstanties die weigeren om voor de tolkenkosten te betalen wanneer de rechtszaak geen betrekking heeft tot strafrecht en/of strafrechtelijke procedures... Volgens Unia hebben doven wel recht op tolken VGT in het gerecht bij burgerlijke procedures wegens de toepassing van artikel 13 Vn verdrag maar ook van de anti discriminatie wetgeving. [Zie bron](#).